

Zhodnocení šlechtitelského programu

plemene hafling v České republice za rok 2023

1. Chovný cíl

Chovným cílem je výkonný, malý **kůň univerzálního** použití s harmonickou, silnou, korektní stavbou těla se všemi částmi ve správné rovnováze, s klidným temperamentem a s dobrým charakterem, snadno krmitelný a pevného zdraví.

Právě pro tyto svoje vlastnosti je vynikajícím typem malého koně univerzálního použití, vhodným pro všechny druhy sportovního, rekreačního ježdění i vozatajství, rehabilitačního ježdění, prací v zemědělství a lesnictví i jako kůň služební.

Chovný cíl je zabezpečován **metodou čistokrevné plemenitby** s cílem šlechtit koně s maximálně 1,56% podílem arabské krve. *(S koncem roku 2018 bylo ukončeno přechodné období, v jehož průběhu podíl arabské krve neovlivňoval zařazování do PK.)*

Tělesné míry: Klisny / Hřebci

KVH 138–150 cm / 142–150 cm

Obvod holeně min. 17,5 cm / min. 18,5 cm

Výška může být překročena, pokud jsou současně splněny ostatní požadavky na exteriér dle chovného cíle. V tomto případě však rozhoduje o zařazení do PK RPK.

1.1 Početní stav populace

V rámci hodnoceného období počet koní plemene hafling v ČR stále stabilně mírně roste. Jednak to bylo způsobeno rostoucím počtem narozených hříbat v minulosti, zároveň zejména v počátku tohoto období výrazně přibýlo nákupů kvalitních plemenných koní v zahraničí. V posledních několika letech je však patrné zpomalení tohoto nárůstu, v roce 2020 dokonce čísla stagnovala i kvůli nižším počtům narozených hříbat z důvodu špatné situace na trhu. Importů koní už několik let spíše ubývá nebo se počty drží zhruba na stejné úrovni, protože chovatelé, kteří často koně nakupovali v zahraničí, již mají vytvořeno základní stádo, na němž chtějí stavět dále svůj chov. To je zcela určitě pozitivní trend, který je ale bohužel do budoucna ohrožen ekonomikou chovu koní, protože nákup kvalitních hříbat v zahraničí už je cenově minimálně srovnatelný. Přesto je plemeno hafling jedním z mála plemen koní, u nichž se zpomalení trhu projevilo relativně málo a v poslední době se zdá, že poptávka začíná výrazně převyšovat nabídku, ceny se udržují poměrně vysoko a chovatelé tak mají větší zájem připouštět klisny. Tento trend se ukázal i na začátku roku 2023, kdy byl poměrně velký zájem o připouštění klisen, což se potvrdilo také výrazným nárůstem počtu narozených hříbat v roce 2023 oproti roku předchozímu.

Pokud se týče počtu hřebců, zde byl mírný pokles počtu žádoucích (samozřejmě ale za podmínky, že nedojde k poklesu kvality), protože počet klisen na jednoho plemeníka (který je reálně v plemenitbě) byl ještě nedávno poměrně nízký. Pokud navíc zvážíme, že v posledních letech je připouštěn velmi malý podíl klisen a že průměrný počet narozených hříbat je za sledované období cca 65 a průměrný počet narozených hříbat na jednoho hřebce je tedy pouhých přibližně 3,162 hříbete. To rozhodně

není ideální počet pro další potřebnou šlechtitelskou práci a z tohoto důvodu také zatím stále není možné stanovovat plemenné hodnoty jednotlivých hřebců.

Tab. č. 1: Vývoj populace plemene hafling v ČR v letech 2008–2023

Rok	Hřebci v chovu z PK	Klisny v PK	Ostatní	Celkem
2008	32	491	702	1225
2009	34	529	806	1369
2010	35	523	836	1394
2011	35	580	972	1587
2012	36	618	991	1645
2013	38	637	1013	1688
2014	35	672	1000	1707
2015	35	694	1027	1754
2016	32	705	1025	1762
2017	35	715	1042	1792
2018	34	721	1063	1818
2019	32	734	1076	1842
2020	31	727	1074	1832
2021	30	734	1191	1955
2022	34	728	1199	1961
2023	33	733	1229	1995

Tab. č. 2: Počty narozených hříbat v letech 2008–2023

Rok	Hřebci	Klisny	Celkem
2008	69	71	140
2009	65	75	140
2010	86	70	156
2011	84	51	135
2012	44	38	82
2013	27	37	64
2014	20	24	44
2015	24	30	54
2016	18	17	35
2017	26	14	40
2018	20	24	44
2019	13	24	37
2020	9	13	22
2021	6	18	24
2022	14	16	30
2023	26	40	66

Tab. č. 3: Plemenitba v letech 2008–2023

Rok	Počet plemeníků reálně v plemenitbě	Počet klisen zapsaných v PK	Počet narozených hříbat z připouštění v daném roce	Prům. počet klisen na plemeníka	Prům. počet narozených hříbat na plemeníka
2008	27	491	140	18,9	5,19
2009	24	529	156	22,04	6,5
2010	27	523	135	19,37	5
2011	30	580	82	19,33	2,73
2012	25	618	64	24,72	2,56
2013	29	637	44	21,97	1,48
2014	27	672	54	24,89	2,3
2015	22	694	35	31,55	1,6
2016	18	705	40	39,17	2,22
2017	18	715	44	39,72	2,44
2018	20	721	37	36,05	1,85
2019	16	734	22	45,88	1,375
2020	12	727	24	60,59	2
2021	11	734	30	66,73	2
2022	11	728	66	66,18	6
2023	11	733	Data nejsou k dispozici	66,18	
Průměr	20,5	659	64,84	32,15	3,16

2. Chovná populace

2.1 Plemenní hřebci

Počet plemenných hřebců hafling byl v České republice, jak už bylo řečeno, dlouhodobě spíše vyšší, než by bylo vzhledem k velikosti populace klisen třeba. V roce 2019 nicméně jejich počet poklesl na 16, v roce 2020 bylo aktivních již jen dvanáct plemeníků a v roce 2021, 2022 a 2023 pouze 11, což je početně minimální počet tak, aby byla zajištěná dostupnost hřebců. Zároveň je ale nutné konstatovat, že ne všichni plemeníci v posledních třech sezónách připouštěli. V posledních cca deseti letech se v České republice začali objevovat kvalitnější plemeníci importovaní ze zahraničí, kteří by kvalitu populace v České republice měli postupně zlepšovat. Navíc někteří chovatelé přistupují také k využití inseminace dávkami špičkových plemeníků zakoupenými ze zahraničí (Německo, Belgie). To by (i když v menší míře) mohlo také přispět ke zkvalitnění populace a zároveň zpestření genofundu v ČR. Zároveň je této souvislosti nutné přiznat, že v České republice byla až do roku 2019 poměrně homogenní sestava plemeníků a bylo tedy velmi potřebné zajistit import plemeníka například linie W nebo St, jež zde výrazně chyběli, a v zahraničí je na nich přitom postavena velká část chovu. Pro sezónu 2020 se díky soukromým chovatelům podařilo zajistit hned dva importované plemeníky s kombinací těchto dvou linií. Počet jimi připouštěných klisen však byl poměrně malý a pro další roky vyvstává poměrně silná potřeba zajistit dalšího kvalitního hřebce, který by umožnil připouštět kvalitní klisny nepřibuzným hřebcem. To je však poměrně obtížné, protože pro soukromé majitele je vlastnictví hřebce velmi náročné jak finančně, tak logisticky a svaz nemá dostatek finančních zdrojů na pronájem či nákup hřebce. Otázkou tak zůstává, zda by v této věci neměly být více aktivní státní podniky, které by měla zajišťovat službu chovatelům prostřednictvím poskytování kvalitních plemeníků i pro málo početná plemena, kde není zajištěna ekonomická návratnost.

S cílem podpořit připouštění kvalitními plemeníky nad rámec akceleračního programu vytvořila Rada PK společně s Předsednictvem v roce 2021 nově program podpory připouštění tzv. preferovaným hřebcem. Chovatelům klisen s potvrzenou březostí po tomto hřebci bude vyplacen finanční příspěvek. Pro rok 2021 byl coby preferovaný plemeník vybrán hřebec Sterngold, který je svou kvalitou výrazně nad průměrem populace. Pro rok 2022 a 2023 se Rada PK rozhodla podporu připouštění preferovaným hřebcem nevyhlašovat, ale v dalších letech, v případě, že se v chovu vyskytne výrazně nadprůměrný hřebec s kvalitním původem, bude program opět vyhlášen.

Díky zavedení změn a zpřísnění šlechtitelského programu a Řádu plemenné knihy v roce 2010 jsou do chovu zapisováni jen hřebci odpovídající standardům vyspělých chovatelských zemí Evropy. Nově zařazovaní hřebci jsou v drtivé většině v moderním typu (viz obrázek č. 1) haflinga, který je využitelný jak v rekreaci, tak ve sportu a zároveň si zachovává klidnou povahu.

Obr. č. 1: Plemenný hřebec v moderním typu

Obr. č. 2: Plemenný hřebec staršího typu (foto cca z roku 2003)

Hlavní změna je ale nejen v exteriéru (větší ušlechtilost, harmoničnost a lepší mechanika pohybu), ale i užitkovém typu, kdy od koně původně typu tažně – soumarského je dnes odklon a je zde poptávka po koni všestranně užitkovém s vynikajícím charakterem a pevným zdravím. Tento současný požadavek trhu vede právě i ke změně ve šlechtění, který je respektován všemi členskými zeměmi Světového chovatelského a sportovního svazu (HWZSV), jehož je Asociace svazů chovatelů koní ČR coby UCHS pro PK haflinga zakládajícím členem.

Tab. č. 4: Vývoj počtu hřebců reálně v plemenitbě v ČR v letech 2008–2023

Rok	Hřebci v chovu z PK	Hřebci reálně v plemenitbě
2008	32	27
2009	34	24
2010	35	27
2011	35	30
2012	36	25
2013	38	29
2014	35	27
2015	33	22
2016	32	21
2017	35	18
2018	34	20
2019	32	16
2020	31	12

2021	30	11
2022	34	11
2023	33	11

Pro rok 2024 v plemenitbě aktivně působilo 10 plemenných hřebců. V minulosti ubyli spíše starší hřebci, kteří neodpovídají současným požadavkům. Rada PK také vyřadila všechny plemeníky, kteří již nesplňovali podmínku šestigeneračního původu. Pro rok 2024 byl nově licentován plemenný hřelec tyrolského chovu linie St – Steffl, který je exteriérově nadprůměrný a bodovým hodnocením se vešel do akceleračního programu, nicméně v plemenitbě bude až v příštím roce po doplnění zkoušek výkonnosti. Dalším hřebcem nově uchovněným na sezónu 2024 byl italský starší plemeník Mandl-G-U a hřelec českého chovu Willie Lucinovský, který zatím rovněž v plemenitbě nepůsobil.

2.2 Plemenné klisny

V roce 2023 bylo do plemenné knihy zapsáno celkem 32 klisen, z toho 14 jich komise zapsala do hlavního oddílu PK. Počet zapsaných klisen tak zhruba odpovídá průměru předchozích let. Výrazného meziročního nárůstu počtu zapsaných klisen v roce 2021 se podařilo dosáhnout mimo jiné plošným oslovením majitelů všech dosud nezapsaných klisen do 10 let věku, které ČSCHH provedl ve spolupráci s ASCHK ČR a Ústřední evidencí. Tuto akci, která se setkala s velkým ohlasem, protože se ukázalo, že řada méně aktivních chovatelů nemá povědomost o tom, že pro produkci hříbat s plemennou příslušností je zapotřebí klisny zapsat do PK, bychom rádi znovu opakovali. Rozložení klisen do jednotlivých oddílů PK se postupně posouvá směrem k vyšší kvalitě – stále více klisen je zapisováno do hlavního oddílu plemenné knihy, a naopak ubývá zápisů do pomocné plemenné knihy, což je dobře, protože po skončení přechodného období již klisny zařazené v pomocné plemenné knize nemohou dále pokračovat v čistokrevném chovu. Do PPK jsou klisny v drtivé většině zapisovány z důvodu nadlimitního podílu arabské krve.

Tab. č. 5: Přehled počtů zapsaných klisen v letech 2008–2023

Rok	HPK	PK	PPK	Celkem
2008	17	17	4	38
2009	10	18	4	32
2010	6	14	9	29
2011	15	26	11	52
2012	22	25	10	57
2013	16	13	4	33
2014	8	22	17	47
2015	15	16	5	36
2016	18	10	4	32
2017	9	8	2	19
2018	13	7	2	22
2019	17	14	0	31
2020	11	5	0	16
2021	26	10	1	37
2022	11	10	2	23
2023	14	14	2	32

3. Zkoušky výkonnosti

Zkoušky výkonnosti jsou povinné pro plemenné hřebce, pro klisny jsou zatím nepovinné, ale jsou jednou z podmínek zařazení do akceleračního programu. Tato podmínka a finanční dotace na úspěšné absolvování ZV stimuluje chovatele k účasti a počet koní, kteří ZV vykonali, tak v každém roce narůstá. Výjimkou je pokles v letech 2018–2020, důvodem byl především obecně pokles počtu klisen, které se účastnily svodů. Podíl klisen, které se po svodu účastní zkoušek výkonnosti, ale neustále narůstá. Chovatelé a majitelé haflingů mají stále častěji zájem na skutečně kvalitním chovu a aktivním využívání haflingů ve sportu. Tomu odpovídá i stále se zvyšující kvalita výkonů u zkoušek.

Tab. č. 6: Vývoj počtu koní na ZV v letech 2008–2023

Rok	Pod sedlem	V zápřeži	Celkem
2008	13	4	17
2009	7	4	11
2010	8	0	8
2011	15	2	17
2012	19	4	23
2013	17	1	18
2014	18	2	20
2015	13	3	16
2016	12	3	15
2017	9	2	11
2018	13	0	13
2019	13	0	13
2020	9	1	10
2021	12	1	13
2022	14	0	14
2023	12	2	14

4. Akcelerační program

Podmínky pro zařazení do akceleračního programu byly při úpravě šlechtitelského programu a Řádu PK v roce 2010 výrazně zpřísněny. Podmínkou pro zařazení klisny je hodnocení exteriéru známkou minimálně 7,6 bodu, zařazení do HPK, úspěšné absolvování zkoušek výkonnosti a maximální podíl 1,56 % cizí krve z dostupného rodokmenu. Pro hřebce platí požadavek na minimálně 8,0 bodů za exteriér a nulový podíl cizí krve ze šestigeneračního původu. Absolvování ZV je podmínkou pro všechny hřebce již při zařazení do plemenitby.

Zpřísnění podmínek v roce 2010 mělo za následek velký úbytek koní zařazených do AP (z původních několika desítek zbylo zhruba deset koní). Průběžně se ale každým rokem počty klisen a hřebců v AP od roku zvyšují a aktuálně je zde zařazeno deset plemenných hřebců, z nichž sedm působí nadále v plemenitbě i pro rok 2024. V průběhu roku 2023 byl do akceleračního programu zařazen jeden nový hřebec, odchovaný v Rakousku. Kromě hřebce bylo nově zařazeno osm klisen, které splnily všechny podmínky.

5. Počty kompletně doložených generací a podíl arabské krve

5.1 Původ a počet doložených generací

Počet kompletně doložených generací je jedno z nejdůležitějších hledisek pro zařazování koní do plemenitby. Hřebci musí povinně splňovat mezinárodní standard šesti kompletních generací, klisny musí mít pro zápis do HPK pět kompletních generací, pro zápis do PK čtyři a pro PPK tři generace. Je ale nutné počítat s tím, že tyto podmínky budou v budoucnu zpřísněny, aby bylo postupně dosaženo standardu šesti kompletních generací u všech zapisovaných koní.

Hřebci, kteří jsou aktuálně v plemenitbě, mají kompletní původ již všichni, protože usnesením Rady plemenné knihy byli všichni hřebci s nekompletním původem z plemenitby vyřazeni.

Počty doložených generací se podařilo za posledních cca osm let poměrně významně zvyšovat, protože jsou průběžně zasílány původy ze zahraničí. Podíl koní s kompletním původem se tak poměrně rychle zvyšuje a nadále se zvyšovat bude. Zároveň je třeba u čísel v tabulce č. 7 dodat, že klisny, kterým doložené původy chybějí a mají např. pouze dvě nebo tři generace úplné, byly v drtivé většině zapsány již před mnoha lety v úplných počátcích chovu a je pravděpodobné, že už nejsou aktivní v chovu a většina z nich pravděpodobně už ani není naživu (data v ÚEK jsou závislá na hlášení úhynu chovateli).

Dalším faktorem, který ovlivňuje zjišťování a statistiku počtu kompletních generací, je metodika určování počtu kompletních generací, která vychází pouze z mateřské strany. Je tedy pravděpodobné, že v malém počtu případů je počet kompletních generací nižší, než udává statistika, protože v otcovské linii chybí některý z předků v bližší generaci než v mateřské. Na změně metodiky aktuálně pracujeme společně s ÚEK.

Tab. č. 7: Počty doložených generací u koní v plemenitbě

Počet kompletně doložených generací	6 (a více)	5	4	3	2
hřebci (březen 2015)	11 (52,38%)	7 (33,33%)	3 (14,28%)	0	0
hřebci (březen 2016)	15 (71,43%)	6 (28,57%)	0	0	0
hřebci (březen 2017)	14 (77,78%)	4 (22,22%)	0	0	0
hřebci (březen 2019)	13 (81,25%)	3 (18,75%)	0	0	0
hřebci (březen 2020)	12 (100 %)	0	0	0	0

klisny (konec roku 2013)	83 (12,95%)	227 (35,41%)	309 (48,21%)	17 (2,65%)	5 (0,78%)
klisny (březen 2016)	332 (47,94%)	173 (24,93%)	158 (22,77%)	27 (3,84%)	4 (0,58%)
klisny (březen 2017)	355 (50%)	172 (24,23%)	155 (21,83%)	24 (3,38%)	4 (0,56%)
klisny (březen 2018)	372 (52,03%)	173 (24,2%)	145 (20,28%)	21 (2,94%)	4 (0,56%)
klisny (březen 2019)	398 (54,97%)	170 (23,48%)	137 (18,92%)	16 (2,21%)	3 (0,40%)
klisny (březen 2020)	423 (57,55%)	163 (22,18%)	129 (17,55%)	16 (2,18%)	3 (0,40%)
klisny (březen 2021)	433 (59,56%)	158 (21,73%)	117 (16,19%)	16 (2,2%)	3 (0,41%)
klisny (březen 2022)	457 (62,26%)	155 (21,12%)	106 (14,44%)	13 (1,77%)	3 (0,41%)
klisny (březen 2023)	467 (64,15%)	147 (20,19%)	100 (13,74%)	11 (1,51%)	3 (0,41%)
klisny (březen 2024)	492 (67,02%)	138 (18,8%)	91 (12,40%)	9 (1,23%)	3 (0,41%)

5.2 Podíl arabské krve

S počtem generací také úzce souvisí problematika podílu arabské krve. Plemeno hafling vzniklo z jedné části z arabského koně a v některých zemích bylo v průběhu šlechtění využíváno křížení s arabem, v populaci haflingů proto přetrvává různý podíl arabské krve dodnes. Světový svaz považuje čistokrevného haflinga od 1,56% podílu arabské krve a na tuto hodnotu by se tedy postupem času měla dostat i populace v ČR. Prostředkem k dosažení tohoto cíle se stalo tzv. přechodné období, kdy měli majitelé koní čas do konce roku 2018 na to, aby u svých koní „vyčistili“ krev používáním, pokud možno, pouze hřebců s nulovým podílem arabské krve. Od roku 2019 jsou do HPK a PK zapisovány pouze klisny s max. 1,56 % arabské krve. U hřebců již toto opatření platí delší dobu.

Hřebci s povolením připouštět v sezóně 2024 se podle podílu arabské krve dají rozdělit na hřebce s prokazatelně 0 % arabské krve – těchto hřebců je 9 a na plemeníky s podílem arabské krve mezi 0,01 – 1,56%, ti jsou dva.

U klisen se omezíme pouze na konstatování počtů u těch koní, kteří mají doložených šest generací, protože pouze zde můžeme s určitostí potvrdit daný podíl krve. Klisen s kompletním původem a 0 % podílem arabské krve bylo na přelomu roku 2013 a 2014 celkem 63 (tj. 9,82 % všech klisen), klisen s max. 1,56 % podílem bylo v této době 19 (tedy 2,96 %) a klisna s podílem překračujícím 1,56% limit byla pouze jedna (tedy 0,16 %).

V roce 2020 jsme opět provedli analýzu tohoto faktoru a lze říci, že došlo k obrovskému skoku v počtu klisen s kompletně doloženým původem. Klisen, které měly kompletně doložený původ, tedy min. 6 generací a 0 % arabské krve bylo 272 (37 %), klisen s kompletním původem a 0,01 – 1,56 % arabské krve bylo celkem 92 (12,5 %) a lze tedy říci, že téměř polovina klisen zapsaných v plemenné knize splňovala v té době celosvětový standard. U dalších 59 klisen (8,03 %) s kompletním původem bylo zjištěno více než 1,56 % arabské krve. Zbytek populace nemá doloženo všech šest generací, nicméně i zde je jasné, že se jedná zejména o klisny, které byly zapsány v začátcích chovu, a tedy z většiny nejsou aktivní.

I u tohoto faktoru je celkem jisté, že do roku 2024 se opět situace výrazně zlepšila a doufáme v další posun, a tedy snížení podílu arabské krve u populace, což se snažíme zajistit jednak informováním chovatelů, aby využívali hlavně hřebce, kteří mají nulový podíl arabské krve. Zároveň je toto hledisko uplatňováno u podmínek pro zařazování do akceleračního programu a výběr tzv. preferovaného hřebce.

6. Národní šampionát mladých klisen, další výstavy a sportovní akce

V rámci celostátní výstavy koní pořádané ASCHK ČR je vždy organizován národní šampionát mladých klisen plemene hafling. Zúčastňuje se ho průměrně 14 nejlepších klisen, z nichž Český svaz chovatelů haflinga (ČSCHH) vyhláší celkovou šampionku a v posledních pěti letech také šampionku českého chovu. V roce 2021 se tato akce konala v rámci výstavy Koně v akci v Pardubicích za účasti rekordního počtu 18 klisen, které tradičně posuzovala komise složená z mezinárodních posuzovatelů. K nárůstu počtu klisen přispělo pravděpodobně propojení s centrálním svodem o den dříve na tomtéž místě. V letech 2022 a 2023 se bohužel po dlouhé době nepodařilo šampionát pro nedostatek personálních kapacit připravit. Nicméně místo toho se podařilo navázat na tradici regionálních přehlídek, která skončila v roce 2017, a uspořádat přehlídku haflingů na jižní Moravě v Našiměřicích za poměrně slušné účasti chovatelů a v Čechách ve Spáleném Poříčí. V roce 2023 již proběhla výstava v Ptýrově a opět se plánuje výstava v Našiměřicích. Vzhledem k dobré účasti na obou akcích se budeme snažit pořádání těchto akcí udržet, protože se na ni hlásí i méně aktivní chovatelé a přehlídky tak mohou sloužit i jako osvěta.

Pro chovatelskou osvětu jsme také v zimních měsících 2024 uspořádali dva chovatelské semináře, jejich cílem bylo ukázat chovatelům v praxi přípravu a předvedení koní na svodech a zkouškách výkonnosti a zodpovědět veškeré dotazy, které se opakují z řad chovatelů a majitelů haflingů.

Dále pořádá ČSCHH ve spolupráci s dalšími subjekty také šampionát ve sportovních disciplínách, který sice měl pauzu v roce 2022, ale v roce 2023 se uskutečnil v Suché u Litomyšle a byl jednou z možností, jak splnit kvalifikaci na evropský šampionát haflingů v roce 2024. V roce 2024 tuzemský šampionát neplánujeme právě z důvodu konání evropské akce.

V roce 2016 se také podařilo zahájit vyhodnocování žebříčku sportujících haflingů - tzv. HaflingerCup, což by mělo dále zatraktivnit sport s tímto plemenem koní a zapojit více jezdců do aktivit s haflingy. Aktuálně svaz chystá jiný systém vyhodnocování sportovních koní, a to na základě žebříčků České jezdecké federace.

7. Zahraniční spolupráce

Asociace svazů chovatelů koní ČR je coby organizace pověřená vedením PK haflinga členem Světového haflingského svazu (HWZSV), který sdružuje všechny významné chovatelské země. Vstup a členství nejdříve do evropského a nyní i do nově založeného světového svazu chovatelů haflingů (HWZSV) přineslo nejen úzkou spolupráci v upřesnění a definování chovatelského cíle, ale hlavně spolupráci na bázi získávání špičkového plemenného materiálu především z Itálie a Rakouska, coby ze zemí původu plemene. V rámci této spolupráce je rovněž zajištěno posuzování plemenných koní na šampionátech v ČR nejlepšími posuzovateli z řad mezinárodních rozhodčích. Toto komentované hodnocení vede ke zlepšení orientace chovatelů v otázce, jak dál postupovat ve šlechtění.

Posuzovatelé z řad české rady plemenné knihy se také účastní školení pořádané světovým svazem, což by postupně mělo vést k harmonizaci požadavků na plemeno v rámci všech chovatelsky vyspělých zemí. Zároveň jsou poznatky z těchto zahraničních akcí zprostředkovávány chovatelům. V letech 2014 a 2015 se také podařilo ve spolupráci s HWZSV úspěšně zrealizovat projekt z programu Erasmus+, v rámci kterého měla skupina českých posuzovatelů a chovatelů možnost vycestovat do zemí původu koní plemene hafling a absolvovat zde intenzivní vzdělávací program zaměřený na posuzování a šlechtění tohoto plemene a na vzdělávání dalších osob v tomto oboru.

Na základě členství v mezinárodních organizacích ASCHK ČR a potažmo ČSCHH ČR nominuje účastníky na evropské a světové akce. V roce 2021 proběhlo Mistrovství Evropy haflingů v jezdeckých disciplínách v rakouské Stadl Paura, kde měla Česká republika zastoupení 18 koní v celkem třech disciplínách. Podařilo se také opět na tuto akci nominovat české rozhodčí. Na rok 2024 je plánován další ročník této vrcholné sportovní akce pro haflingy, výrazně však byly zpřísněny obtížnosti jednotlivých soutěží, lze tedy očekávat úbytek koní, kteří budou schopni splnit kvalifikaci.

Na rok 2021 byla plánována světová výstava koní plemene hafling (koná se jednou za 5 let) přesunutá původně kvůli epidemii z roku předchozího, z důvodu pandemie COVID-19 byla ale následně zcela zrušena. Další ročník je plánován na rok 2025.

8. Zhodnocení šlechtitelského programu

Domácí populace, která vznikala na přelomu 80. a 90. let hlavně dovozem levných jatečných koní z Rakouska, Německa a Itálie, tedy koní vyřazených z chovu, se vyznačovala exteriérovou nevyrovnaností, poměrně velkou hrubostí, špatnou mechanikou pohybu, jednostrannou užitkovostí (většinou tažnou), a hlavně nekompletními rodokmeny. Ani v jejich známém rodokmenu se neobjevovali špičkoví světoví plemenci nebo klisny – matky rodin. Rovněž zastoupení arabské krve v rodokmenech bylo poměrně různé a většinou vyšší než 1,56 %. Navíc z důvodu často nekompletních rodokmenů nebylo ani možné přesné podíly arabské krve u těchto koní zjistit. Již v té době bylo však ve středisku chovu haflingů v Ebbsu prosazováno zastoupení 0 % arabské krve a tito koně byli nazýváni čistokrevní haflingové.

V Německu naopak byl šlechtěn hafling s vysokým podílem arabské krve (30 % a více) pro sportovní využití – tzv. ušlechtilý hafling. Dosažitelnost koní pro naše chovatele byla přirozeně lehčí v Německu, hlavně pro nižší ceny a tradičně bližším komerčním kontaktům. Úroveň šlechtění v té době v ČR byla výrazně ovlivněna i velmi nízkou chovatelskou erudicí majitelů, kteří si tyto koně pořizovali jen jako hobby doplněk svých rekreačních aktivit. Teprve nástupem nového vedení ve svazu (ČSCHH ČR) v devadesátých letech přišla nová orientace chovu na autochtonní území tohoto plemene (Itálie a Rakousko). Přednášky, diskuse, zahraniční zájezdy, výstavy, publikační a osvětová činnost vedly ke zvýšení odbornosti, a hlavně orientaci chovatelů v chovu tohoto plemene. Ta následně vedla k

požadavku zajištění kvalitních plemenů a zároveň k importům klisen s kvalitními rodokmeny, při nichž chovatelé v četných případech vyžadují konzultaci RPK. Nákup vysoce kvalitních plemenů jako Artist-L, Nibelung, Avalon, Armin-Q, Sterngold aj. a jejich zařazení do inseminace vedlo k rychlému zkvalitnění populace, protože pokryli hlavní část připouštěných klisen. Hřebcem Artist-L bylo jen v letech 2010 a 2011 inseminováno na 108 klisen z celkem 381 zapouštěných!

Díky spolupráci se zahraničními plemennými knihami a zájmu chovatelů se daří také postupně doplňovat chybějící původy koní v českém chovu, což je předpokladem k tomu, abychom získali o populaci v ČR přesnější údaje, především pokud se týče podílů arabské krve. To se, jak je z výše uvedených podkladů patrné, poměrně rychle daří. Doložení určitého počtu kompletních generací je také velmi důležitým faktorem při zápisu hřebců i klisen do plemenitby. Toto hledisko se navíc od roku 2019 s ukončením přechodného období zpřísnilo, abychom se s populací v ČR chovaných koní dostali na standardně požadovaných šest kompletních generací.

Populace, kterou se postupně daří zlepšovat, se vyznačuje hlavně zlepšením exteriérových znaků nejen v typu, ale hlavně v ušlechtilosti, mechanice pohybu, užitkovou všestranností, charakterem, barvou, eliminací bílých odznaků na končetinách, barevných žíní ve hřívě a ocasu (jsou požadovány jen bílé), výraznosti kohoutku a tím zlepšení pohybu předních končetin. Selekcí na suchost končetin se daří i zlepšovat utváření hlavně hlezenního kloubu, kde se často vyskytují křížové nálevky. V populaci nebyly zaznamenány genetické vady.

9. Zveřejňování výsledků chovatelské práce a propagace plemene

Jako hlavní informační kanál pro chovatele haflingů v ČR fungují webové stránky ČSCHH (www.haflingove.cz), které v roce 2017 prošly celkovou modernizací a web ASCHK ČR (www.aschk.cz). Dále jsou informace zveřejňovány v médiích věnovaných koním obecně – servery Equichannel, Jezdci, ČJF, časopisy Koně, Jezdectví apod. Zde je hlavním cílem informovat i další případné zájemce o chov plemene.

ČSCHH ČR dále hojně využívá komunikaci se členy svazu pomocí sociálních sítí a e-mailové komunikace. O aktivitách svazu také příležitostně zveřejňuje informace v italském časopisu Haflinger Info a na spřízněných zahraničních webech, zejména na webu HWZSV (www.haflinger-world.com). V roce 2017 se podařilo v rámci projektu Rozvoj chovu koní plemene hafling v ČR spolufinancovanému Ministerstvem zemědělství plemeno hafling výrazně zpropagovat nejen samotnou formou mezinárodní akce, ale také vydáním Ročenky chovu haflinga 2017, propagačního pexesa, letáku o plemeni a DVD s propagačním videem formou záznamu z Mezinárodního šampionátu. Veškeré tyto materiály jsou samozřejmě k dispozici nejen členům ČSCHH, ale jsou dostupné na různých akcích pořádaných nebo s účastí ASCHK a ČSCHH, dále byly rozeslány na odborné školy a do knihoven a jejich distribuce bude pokračovat také prostřednictvím členů ČSCHH, kteří pořádají akce pro veřejnost. V roce 2019 byl pro další propagaci plemene vydán také nástěnný kalendář. Ve spolupráci s VÚŽV v Uhřetěvsi se aktuálně rozpracovává metodika stanovení plemenných hodnot a vyhodnocení lineárních popisů. Bohužel kvůli statisticky neprůkazným počtům souborů (především příliš malý počet potomků jednotlivých plemenů) zatím není možné naplnit tento dlouhodobý cíl.

Závěr:

Metody plemenitby vedou ke zlepšování chovné populace a naplňují požadavky chovného cíle.

Zpracovala: Ing. Veronika Jeniková, červenec 2024